

ORTADOĞU GÜNDEMİ

15-21 Mart 2021

2021

■ SURİYE GÜNDEMİ

• Uluslararası Gündemde Suriye

BM Suriye Özel Temsilcisi Geir Pedersen, geçtiğimiz yıl Suriye’de görece ancak kırılğan bir sakinlik olduğunu söyleyerek yerel ve uluslararası aktörlerin bu durumdan faydalanıp ülke çapında ateşkese gitmesi için çağrı yaptı. Pedersen, siyasi bir çözüme ulaşmak için müzakerelere etmesi gerekenlerin Suriyeliler olduğunu ancak uluslararası aktörlerden yapıcı diplomatik desteğin hayati önem taşıdığını belirtti.¹

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suriye krizinin 10. yıl dönümüne yönelik Bloomberg’te yazdığı bir makalede, bölgede barış ve istikrarın yeniden tesis edilmesi için Türkiye’nin Batı desteğine ihtiyaç duyduğunu belirtti. Aynı zamanda Avrupa’nın Suriye krizini minimum maliyet ve maksimum etki ile çözmesi için Türkiye’ye destek vermesi gerektiğinin altı çizildi.²

İngiliz Metropoli tan polisi, geçtiğimiz pazar Esm a Esad hakkında savaş suçları ve insanlığa karşı suçları kışkırtmak, teşvik etmek ve yataklık etmek üzerinden ön soruşturma başlattı. Eğer suçlu bulunursa Esm a Esad’ın İngiliz vatandaşlığından çıkarılacağı belirtiliyor.³

Kremlin Basın Sekreteri Dmitry Peskov, Batılı ve Arap devletleri Suriye’yi tecrit etme politikasından vazgeçmeye ve rejim ile diyalog sürdürmeye çağır dı. Rusya ile Türkiye arasında görüş farklılıkları olduğunu sözlerine ekleyen Peskov, özellikle etkileşimin gerçekleştiği bölgelerde terör unsurlarının mevcut olmasının istikrara kavuşmayı engellediğini belirtti.⁴ Rus Dışeri Bakanı Sergey Shoygu ise Türkiye’nin NATO üyesi olmasının zorluk yarattığını ancak buna rağmen Rusya ile verimli ortak operasyonlar düzenlendiğini söyledi. Gerginliği Azaltma Bölgeleri bu kapsamda çatışmaları çözmeye yarayacak yeni bir mekanizma olarak övüldü.

• Suriye Rejimi

Suriye Rejimi Dışişleri Bakanı Faysal Mikdad, Beşar Esad’ın danışmanı Luna Şibil, iş insanları Yasser İbrahim ile Muhammed El Katırcı, Cumhuriyet Muhafızları Komutanı Malik Alia ve rejim ordusu komutanı Zayid Salih İngiltere tarafından yaptırım listesine alındı. Karar kapsamında bu kişilere seyahat yasağı getirildiği ve bu kişilerin İngiltere’deki mal varlıklarının dondurulduğu kaydedildi. Yaptırımların bu kişilerin işledikleri suçlardan sorumlu tutulmaları gerektiğine dair net mesaj vermek amacıyla alındığı belirtildi.⁵

1 UN Envoy on Syria: War ‘One of Darkest Chapters’ in Recent History | Voice of America - English (voanews.com)

2 Erdogan: The West Should Help Turkey End Syria’s Civil War - Bloomberg

3 UK investigating Asma Assad for Terrorism and War Crimes - The Media Line

4 Peskov: The West, Arab states should abandon policy of isolating Syria, resume dialogue – Syrian Arab News Agency (sana.sy)

5 <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/15/uk-sanctions-allies-of-syrian-president-assad-including-foreign>

Suriye rejiminin resmî haber ajansı SANA'nın haberine göre, rejiminin kontrolü altındaki bölgelerde akaryakıt krizine çare bulamayan Suriye İçişleri Bakanlığı benzin fiyatlarına yüzde 50'nin üzerinde zam yaptı. Ülkede 90 oktan benzinin litre fiyatı 475 Suriye lirasından 750 Suriye lirasına yükselirken, 95 oktan benzinin litre fiyatı da yüzde 53,8'lik zamlarla 1.300 Suriye lirasından 2.000 Suriye lirasına çıktı. Rejiminin kontrol ettiği bölgelerde son dönemde benzin istasyonlarının önünde uzun kuyruklar oluşuyor. İç savaştan önce kendi çıkardığı petrolü rafine ederek akaryakıt ihtiyacını karşılayabilen Suriye'de, petrol sahalarının yüzde 70'i YPG/PKK'nın işgali altında bulunuyor.⁶

• Güney Suriye

Beşar Esad'ın kardeşi Mahir Esad komutasındaki 4. Tümen'e ait bir askerî konvoy, Dera'nın batı kırsalındaki Miziyrıp beldesi yakınlarında silahlı eski muhaliflerce pusuya düşürüldü. Çatışmada 21 rejim askeri olay yerinde hayatını kaybederken, çok sayıda rejim unsuru yaralandı. Böylece Esad rejimi, Dera ilini ele geçirdiği Temmuz 2018'den bu yana bölgede en ağır kaybını yaşadı.⁷

• Fırat'ın Doğusu

Ayn İsa kasabası kırsalında, Türkiye destekli muhalif gruplar ile YPG/PKK arasında 15 Mart'ta başlayan çatışmalar tüm hafta boyunca yoğunluğunu artırarak devam etti.⁸ Önceki hafta gerek muhalif güçlerin gerek de rejim unsurlarının bölgedeki yoğun hareketliliği rapor edilmişti. Bu hareketliliğin YPG/PKK'yı Ayn İsa'dan çıkarmak üzere gerçekleşmiş olabileceği ifade edildi. Muhalif güçlerin Ayn İsa'ya doğru ilerleme çabasına Türk topçusu da eşlik etti. Topçu birlikleri Ayn İsa'ya ek olarak, Tel Rifat ve Tel Temir'deki YPG/PKK hedeflerine de birçok bombardıman atışı gerçekleştirdi. Muhalif güçlerin Ayn İsa ve Tel Temir çevresinde bulunan noktaları tahkim etme çalışmaları ise Suriye İnsan Hakları Gözlemevi tarafından rapor edildi.⁹

PYD Eş Başkanı Aldar Halil, medya üzerinden Suriye Kürt Ulusal Konseyine (SKUK) yönelik suçlamalarına devam etti. Halil, diyalog görüşmelerinin Afrin "işgal" altında olduğu müddetçe başlamayacağını kaydetti.¹⁰ Halil'in son günlerde SKUK'a yönelttiği ağır suçlamaların SKUK-PYD görüşmeleri önündeki en büyük engellerden biri olduğu ve bu suçlamaların görüşmeleri baltalamak maksadıyla yöneltildiği ifade edildi.

6 Suriye lirasında çöküş sürüyor (aa.com.tr)

7 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/suriyenin-guneyindeki-derada-21-rejim-askeri-eski-muhaliflerin-kurdugu-pusuda-olduruldu/2178221>

8 <https://www.syriahr.com/en/209690/>

9 <https://www.syriahr.com/en/208919/> ve <https://www.syriahr.com/en/209936/>

10 <https://medyanews.net/aldar-xelil-conspiratorial-forces-are-responsible-for-ocalans-life/>

ABD'ye ait yeni bir araç konvoyu Irak'tan Suriye'ye geçiş yaptı. Askerî ve lojistik malzeme yüklü 40 tırdan oluşan bu konvoy, ABD'nin 2021'in başından bu yana YPG kontrolü altında bulunan bölgelere sevk ettiği 17. konvoy olarak kayda geçti.¹¹ Aralık ayı başı ve şubat sonu arasında kalan zaman diliminde ABD'nin Suriye'ye yaptığı askerî sevkiyatların sayısında önemli bir artış gözlemlenmişti. Mart ayı itibarıyla ise bu sevkiyat yoğunluğunun rutin seviyeye düştüğü dile getirildi.

• İdlib ve Harekât Bölgeleri

Rejim güçleri, 21 Mart 2021'de El Etarib ilçesindeki hastaneye karadan karaya atış yapan silahlarla saldırı düzenledi. Saldırı sonucu aralarında bir çocuk ve bir kadının bulunduğu 6 sivil hayatını kaybetti. 4'ü ağır 15 kişi de yaralandı.¹²

Rusya'ya ait savaş uçaklarının Suriye'nin kuzeybatısındaki İdlib iline yaptığı hava saldırılarında bir sivil hayatını kaybetti, iki sivil yaralandı. Saldırıları, Babu'l Hava Sınır Kapısı alanındaki tüp dolum tesisi, ticari malzemeler taşıyan tırlar, yerel insani yardım derneğinin deposunun yakınları, dağlık alanlar ve İdlib'in güneyindeki M4 kara yolu üzerindeki Keferşileye köyüne yapıldı.¹³

Millî Savunma Bakanlığı yaptığı açıklamada, 14 Mart 2021'de Suriye'nin kuzeyindeki Cerablus ve Bab ilçelerine düzenlenen balistik füze saldırısına ilişkin bilgi verdi. Suriye'de rejim kontrolünde bulunan Kuveyris Havaalanı'ndan çok namlulu roketatar (ÇNRA) sistemi ve balistik füzelerle Cerablus ve Bab'daki sivil yerleşim yerleri ile akaryakıt tankerlerinin park noktalarının hedef alındığı ve saldırı sonucunda sivil yaralıların bulunduğu ifade edildi.

■ IRAK GÜNDEMİ

• Siyaset

Irak Başbakanı Mustafa el-Kazîmi, Halepçe Katliamı'nın 33. yıl dönümü anısına bir konuşma yaptı. Konuşmasında Irak'ın kötü zamanlar döngüsünü kırmak için saydam ve sorumlu bir diyalog ortamı oluşturması gerektiğine değinen Kazîmi, "Halkımız hem diktatör rejimi boyunca hem de sonraki dönemlerde çetin ve üzücü günler yaşadı" dedi. Kazîmi şöyle devam etti: "İnsanlarımızın geleceği geçmişlerinden daha iyi olmalıdır. Bu değişimin sorumluluğunun ağırlığı ise bizim omuzlarımızdadır. Ulusal diyalog girişimi ise bu umudun özüdür."¹⁴

11 <https://www.middleeastmonitor.com/20210319-us-forces-arrive-to-syria-carrying-weapons-logistical-materials/>

12 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/esed-rejiminin-idlibde-hastaneye-duzenledigi-saldirida-biri-cocuk-6-sivil-oldu/2183204>

13 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/rusyanin-idlibe-hava-saldirilarinda-bir-sivil-oldu-iki-sivil-yaralandi/2183560>

14 <https://www.middleeastmonitor.com/20210317-iraq-needs-open-transparent-responsible-dialogue-says-prime-minister/>

Irak Başbakanlık Ofisi, Irak Başbakanı Mustafa el-Kazimi'nin Dışişleri Bakanlığına yaptığı ziyaret hakkında yazılı açıklama yayınladı. Dışişleri Bakanlığına ziyareti sırasında Irak'ta görevli yabancı asker sayısına değinen Kazimi, "Ülkede terör örgütü IŞİD ile mücadele etmek için iki bin 500'ü ABD'li olmak üzere uluslararası koalisyon güçlerine ait üç bin yabancı asker bulunuyor" bilgisini verdi. Hükûmeti döneminde diplomatik faaliyetlerin geliştiğini belirten Kazimi, "ABD ile stratejik diyalog üzerine çalıştık. Ekonomik, diplomatik ve kültürel iş birliğine odaklandık. Aynı zamanda ülkedeki yabancı asker sayısını yüzde 60 oranında düşürmekte başarılı olduk" dedi. Irak'ın dış politikada kaydettiği ilerlemeye dikkati çeken Kazimi, "Irak tüm bölgesel ve uluslararası güçlerle ilişkilere açıktır. Bu vesileyle siyasi istikrar ve olumlu bir Irak meydana geldi" değerlendirmesinde bulundu. Kazimi, "Bu süreçte Arap, İranlı ve Türk taraflarla yapılan birtakım müzakere zaptları bulunuyor" dedi. Irak'ın Arap dünyasına yeniden açılması kapsamında Suudi Arabistan ile son yıllarda geliştirdiği ilişkilerden de söz eden Irak Başbakanı, Suudi Arabistan ve tüm Körfez ülkeleriyle çeşitli ilişkilerinin bulunduğunu, söz konusu ülkelerin Irak'ta farklı sektörlerde yatırımlarının olduğunu kaydetti.¹⁵

Irak Cumhurbaşkanı Berham Salih, perşembe günü yaptığı bir konuşmada Irak'ın Filistin milletinin tüm haklarının savunucusu olmaya devam edeceğini ve Ortadoğu'daki barış girişimlerinin Filistinlilerin ulusal haklarını güvence altına almadığı takdirde boşa çıkacağını ifade etti. Cumhurbaşkanı Salih, Filistin halkının talepleri yerine getirilmeden Irak ve İsrail arasında herhangi bir barış anlaşması olamayacağını altını çizdi.¹⁶

Irak Parlamentosu Sairun Koalisyonu Üyesi Bedir el-Ziyadi, Nevruz Bayramı dolayısıyla federal bütçe yasa tasarısının oya sunulmasının ertelenmesi çağrısında bulundu. "IKBY'deki kardeşlerimiz bayramlarını kutluyorken bütçeyi oylamak istemiyoruz" diyen el-Ziyadi, bütçe taslağı meselesinin federal hükûmet ve maliye komitesi tarafından geciktirildiğini ifade etti.¹⁷

Irak Parlamentosunun feshedilmesi için bazı milletvekillerinden imza toplandığı bildirildi. Sairun Koalisyonu Başkanı Nebil Terfi, parlamentoda düzenlenecek toplantıda parlamentonun feshini oylamaya sunacaklarını belirterek söz konusu taleplerinden emin olduklarını vurguladı. Parlamentonun 2021 Bütçe Yasa Tasarısı'nın oylamasını cumartesi gününe ertlediği bildirildi.¹⁸

Necef vilayetinde yüzlerce protestocu, valinin istifasını talep etmek için sokaklara çıktı. Protestolarda güvenlik güçlerinin göz yaşartıcı gaz kullandığı ve yaralıların olduğu kaydedildi.¹⁹

15 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irak-basbakani-kazimi-ulkedeki-yabanci-asker-sayisinin-yuzde-60-azalarak-3-bine-dustugunu-acikladi/2176650>

16 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/The-Iraqi-President-rules-out-concluding-a-peace-agreement-with-Israel>

17 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/170320211>

18 <https://www.facebook.com/tebajansi/posts/1666828316837702>

19 <https://www.shafaq.com/en/Iraq-News/Footage-shows-clashes-between-demonstrators-and-riot-police-in-Najaf>

Babil’de devam eden gösterilerde ise güvenlik güçleri ile protestocular arasında çatışma çıktı. Bazı göstericiler tutuklanırken 20 kişi ise yaralandı.²⁰

• Güvenlik

Pazartesi günü ABD askerlerinin konuşlu olduğu Beled Askerî Üssü’ne roketli saldırı gerçekleştirildi. Yedi Katyuşa roketin kullanıldığı saldırıda ölü ya da yaralı kaydedilmezken roketlerin beşinin üsse yakın bir köye, diğer ikisinin ise üsse isabet ettiği belirtildi. An itibarıyla herhangi bir grup saldırıyı üstlenmedi.²¹

Musenna vilayetinde ABD liderliğindeki koalisyon güçlerine ait konvoyu hedef alan bir saldırı gerçekleşti. Saldırıda sadece maddi hasar meydana geldiği bildirildi. Uluslararası Koalisyon güçlerini hedef alan benzer bir saldırı Divaniye vilayetinde gerçekleşti. Güvenlik kaynaklarından edinilen bilgiye göre, saldırı yola döşenmiş parça tesirli bombanın patlatılması sonucunda meydana geldi. Saldırıda ölü ya da yaralı kaydedilmediği öğrenildi.²² Babil’de düzenlenen başka bir yol kenarı saldırısında Uluslararası Koalisyon’a ait lojistik ekipman taşıyan başka bir konvoy hedef alındı.²³

Irak Ortak Operasyonlar Komutanlığı Sözcüsü Tahsin Hafaci, yaptığı yazılı açıklamada uluslararası koalisyonun, terör örgütü IŞİD ile mücadelesinde Irak güvenlik güçlerine yardım etmek ve askerî kurumların gerekli teçhizatı temin etmesine katkı sağlamak için beş milyon dolarlık hibe desteğinde bulunduğunu belirtti.²⁴ Hafaci, Sincar’daki güvenlik durumundaki son gelişmeler ve terör örgütü PKK ve Haşdi Şaabi’nin bölgedeki varlığıyla ilgili açıklamalarda bulundu. Bağdat ve Erbil arasında imzalanan Sincar Anlaşması’na bağlı olduklarını ve uygulanması için çalıştıklarını ifade eden Hafaci “Emniyet yetkilileri, Sincar içerisinde hiçbir silahlı yapıya izin verilmeyeceği konusunda ısrarcı. Başkomutan’ın da (Başbakan Kazımi) Sincar Anlaşmasının başarıya ulaşması için verdiği talimatları nettir. Sincar’da ordu, polis, Ulusal Güvenlik Müsteşarlığı ve İstihbarat dışında hiçbir güvenlik gücünün faaliyet göstermesine izin verilmeyecek» dedi.²⁵

• Ekonomi

Irak Petrol Bakanı İhsan Abdul Cabbar ve Mısır’ın Bağdat Büyükelçisi Ahmed İsmail, Basra-Akabe petrol hattının uzatılması konusunu değerlendirmek için bir araya geldi. Irak Pet-

²⁰ <https://www.facebook.com/tebajansi/posts/1665343970319470>

²¹ <https://www.arabnews.com/node/1826026/middle-east>

²² <https://shafaq.com/en/Iraq-News/An-explosion-targets-a-convoy-of-the-Coalition-in-AL-Muthanna>

²³ <https://www.shafaq.com/en/Iraq-News/An-explosion-targets-a-Logistics-Convoy-of-the-Global-Coalition-in-Babel>

²⁴ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/deasla-mucadele-uluslararası-koalisyonundan-irak-ordusuna-askeri-destek/2179176>

²⁵ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irak-ortak-operasyonlar-komutanligi-sozcusu-sincarda-pkk-faaliyetlerine-izin-verilmeyecek/2180083>

rol Bakanlığı, görüşmeyle ilgili yaptığı açıklamada Petrol Bakanı'nın Mısır ile ikili iş birliğini geliştirmenin önemine vurgu yaptığını ve özellikle petrol ve doğal gaz konusundaki girişimlerin artırılması çağrısında bulunduğunu belirtti. Açıklamaya göre Iraklı Bakan, Mısırlı petrol firmalarının Irak petrol sektörüne yatırım öngören altyapı projelerini olumlu karşıladıklarını ifade etti. Uzatılması söz konusu olan Basra-Akabe petrol hattının kapasitesinin günlük bir milyon varile ulaşabileceği kaydedildi.^{26 27}

Erbil ile Bağdat yönetimi arasında yürütülen mali müzakerelerde başa dönüldü. Bağdat ile Erbil yönetimi arasında günlerdir devam eden bütçe görüşmelerinde nihai anlaşmaya varılacağı beklenirken Şii gruplar bütçe yasasındaki 11. maddede değişikliğe giderek "IKBY anlaşmaya uymazsa bütçe payı gönderilmemeli" şartını ekledi. Daha önce yapılan anlaşmalarda IKBY'nin günlük 250 bin varil petrolün altında Bağdat'a petrol göndermesi durumunda merkezî hükûmet bütçesindeki varil sayısı baz alınarak bütçeden kesinti yapılacağı kararlaştırılmıştı.²⁸

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Irak Sağlık ve Güvenlik Yüksek Komisyonu bütün şehirlerde dört gün dışarı çıkma yasağı ilan edileceğini duyurdu. Karara yönelik yapılan açıklamada, perşembe günü akşam saat 17.00'dan itibaren pazar günü sabah saatlerine kadar bütün şehirlerde sokağa çıkma yasağı uygulanacağı ifade edildi. Alınan dört günlük sokağa çıkma yasağının bitmesinden sonra, cuma günü hariç haftanın altı günü alışveriş merkezleri, kafe ve restoranların sabah saat 05.00'den akşam saat 20:00'ye kadar açık olacağı, kafelerde nargile içmenin yasak olacağı bildirildi. Öte yandan alınan kararın, Ramazan ayı öncesi koronavirüs tablosunu değerlendirmek için bir fırsat olduğu vurgulandı.²⁹ Diğer yandan Başbakan Mustafa el-Kazimi liderliğinde gerçekleşen haftalık kabine toplantısında Pfizer aşısının alımına yönelik karar çıktı.³⁰

■ TÜRKMEN GÜNDEMİ

• Siyaset

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı ve Kerkük Milletvekili Erşat Salihi, 15 Mart tarihinde Başbakan Mustafa Kazimi'nin başkanlığında düzenlenen ve Yüksek Seçim Komiserliği temsilcileri ile parlamentodaki koalisyon liderleriyle gerçekleştirilen görüşmeye katıldı. Yapılan görüşmede Irak'taki güncel konularla birlikte özellikle gelecek seçimlere yönelik gerçekleştirilen hazırlıklar masaya yatırıldı. Toplantıda Salihi, seçimlerde hileler yaşanmasını

26 <https://www.middleeastmonitor.com/20210318-egypt-iraq-discuss-extending-basra-aqaba-oil-pipeline-to-egypt/>

27 <https://www.iraq-businessnews.com/2021/03/18/basra-aqaba-pipeline-may-be-extended-into-egypt/>

28 <http://krdnews.info/erbil-ile-bagdat-yonetimi-arasinda-yurutulen-muzakerelerde-basa-donuldu>

29 <https://www.facebook.com/tebajansi/posts/1665006517019882>

30 <https://www.iraq-businessnews.com/2021/03/18/iraqi-govt-approves-purchase-of-pfizer-vaccine/>

önlemek için seçim yasasının uygulanmasının ulusal bir zaruret hâline geldiğini vurguladı. Salihi ayrıca, seçimlerde oy kullanabilmek için sadece biyometrik kartların geçerli olmasını isteyerek 2018 seçimlerinde elektronik seçim cihazlarının temin edildiği Güney Koreli şirket ile yeni bir anlaşmaya gidilmemesi gerektiğini vurguladı.

Salihi, seçimlerdeki yasanın mevcut hâliyle hile yapmak isteyenlere fırsat verdiğini belirterek seçim yasasının seçimlere kadar mevcut şekliyle bırakılması hâlinde Birleşmiş Milletler'in Irak Misyonu'na gerekli düzenlemelerin yapılması için başvuruda bulunacaklarını belirtti.³¹

Kerkük'ün Şorav bölgesinde bulunan Ortak Operasyonlar Komutanlığı karargâhının KDP'ye devredileceği iddiaları üzerine karargâh önünde toplanan vatandaşlar söz konusu iddialar üzerine protesto gösterileri düzenledi. Arap ve Türkmen nüfusun yoğunlukta olduğu görülen protestolarda eylemciler yaptıkları açıklamalarda, olası bir devir işleminin Peşmerge'nin Kerkük'e dönüşünün önünü açacağını ve 16 Ekim 2017 ile merkezi hükûmetin sağladığı kazanımların geri kaybedileceği vurgulandı. Diğer yandan Haşdi Şaabi taraftarlarının da karargâh önünde toplanarak protesto gösterilerine destek verdiği gözlemlendi. Ayrıca göstericiler eylemler sırasında Erbil ve Süleymani'ye ye giden yolları da kapattı.³²

Türkmeneli Partisi, Türkmen İrade Partisi, Adalet Partisi ve Karar Partisi Genel Başkanları Türkmeneli Partisi'nin Kerkük'teki merkezinde bir araya gelerek ortak bir görüşme gerçekleştirdi. Türkmen partilerince yapılan açıklamada, gelecek seçimlere yönelik atılacak adımlar ile seçim yasasında hangi değişikliklerin yapılmasının Türkmenler tarafından talep edilmesi gerektiği üzerine fikir alışverişinde bulunulduğu ifade edildi. Diğer yandan Türkmenlerin hak ve özgürlüklerinin korunması adına Irak Parlamentosunda görüşülmesi gereken 'Türkmen Hakları' gibi tasarıları ve projelerin de bir an önce parlamento tarafından ele alınması için gerekli adımların atılacağı bildirildi.³³

KDP'nin Kerkük-Germiyan Başkanlık Meclisi Sorumlusu Kemal Kerküki'nin bir röportajında ifade ettiği 'Kerkük Kürdistan'a aittir' ifadelerine Türkmen siyasilerinden tepkiler geldi. ITC Başkanı ve Kerkük Milletvekili Erşat Salihi sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, Kemal Kerküki gibi bazı Kürt siyasetçilerin Kerkük'ü IKBY'ye bağlama hayallerinden vazgeçmesi gerektiğini belirtirken; Türkmenlerin Kerkük'ten geçmişte vazgeçmediğini, gelecekte de vazgeçmeyeceğini vurguladı.

Diğer yandan Irak Türkmen Milliyetçi Hareketi tarafından yapılan yazılı açıklamada da Kemal Kerküki'nin açıklamalarına tepki gösterildi.³⁴ Kerkük'ün ezelden beridir bir Türkmen şehri

31 <https://www.facebook.com/arshedalsalihi/posts/4166880896678879>

32 <https://www.iqiraq.news/security/14047--.html>

33 https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1321628914875143&id=523275694710473

34 <https://twitter.com/kerkuknet/status/1373379401862283265?s=20>

olduğunu aktarılan açıklamada; 16 Ekim 2017'den önceki Kerkük'e geri dönülmesine izin verilmeyeceğinin altı çizildi.³⁵

• Güvenlik

Irak Başbakanı Mustafa Kazımi'nin talimatı doğrultusunda, Kerkük Ortak Operasyonlar Komutanı Saad Harbiye görevden alınarak yerine Korgeneral Ali Casim Ferci atandı. Ortak Operasyonlar Komutanlığına atanan Ferci, 2014 yılında terör örgütü IŞİD tarafından Syker Üssü'nde gerçekleştirilen katliam sırasında üste bulunan komutanlardan biri olması nedeniyle eleştirilerin hedefi olmuştu.³⁶

Diyala Polis Müdürlüğü Sözcüsü tarafından yapılan açıklamada, terör örgütü IŞİD'in dört sivil kaçırdığı açıklandı. Açıklamada, IŞİD militanlarının yakalanması için bölgede operasyon başlatıldığı ifade edildi.³⁷ Diğer yandan yine Diyala'nın merkez ilçesi konumundaki Bakuba'da başka bir terör saldırısının gerçekleştirildiği bildirilirken saldırının IŞİD militanları tarafından keskin nişancı tüfeği ile gerçekleştirildiği ve bir polisin hayatını kaybettiği açıklandı.³⁸

Terör örgütü IŞİD'in Irak'ta en fazla aktif olduğu diğer vilayetlerden biri olan Kerkük'te ise düzenlenen terör saldırılarında üç Haşdi Şaabi mensubu ile bir federal polisin hayatını kaybettiği açıklandı. Bölgedeki güvenlik kaynaklarından yapılan açıklamalarda saldırının Kerkük'e bağlı Riyad bölgesinde gerçekleştirildiği ifade edildi.³⁹

• Sağlık & Sosyal Hayat

Türk Kızılayı tarafından Musul ve Kerkük'te bulunan Türkmenlere yönelik olarak yardım kolisi dağıtımı gerçekleştirildi. Dağıtım sırasında valiliklerden ve ITC teşkilatlarından yetkililer de hazır bulunarak Türk Kızılayının temsilcileri ile görüşmeler gerçekleştirdiler.⁴⁰

Türkmen Eğitim Merkezi ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) tarafından haziran ayında Türkmen öğretmenler için formasyon kursu düzenleneceği açıklandı. Söz konusu kursun yaklaşık bir yıl süreceği, başarı kaydeden öğretmenlerin ödüllendirileceği kaydedildi.⁴¹

35 https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=5353011284741536&id=167189209990462

36 <https://www.facebook.com/tebajansi/posts/1665244636996070>

37 <https://www.basnews.com/en/babat/677114#.YFc0nZTXNDM.twitter>

38 <https://ninanews.com/Website/News/Details?key=894315>

39 <https://www.azzaman.com/سائر-للحشد-والشرطة-الاتحادية-في-هجوم/>

40 <https://twitter.com/TCMusulBK/status/1372478189218451457?s=20>

41 <https://www.facebook.com/tebajansi/posts/1662367257283808>

■ IKBY GÜNDEMİ

• Siyaset

IKBY Başkanı Neçirvan Barzani, Irak Başbakanı Mustafa el-Kazîmî'nin "ulusal diyalog" çağırısını olumlu karşıladıklarını belirtti. 8 Mart'ta sosyal medya hesabından paylaşımında bulunan Neçirvan Barzani, Başbakan Mustafa Kazîmî'nin ülkedeki sorunların nihai bir çözümü kavuşturulması için yaptığı ulusal diyalog çağırısına yönelik "Erbil ile Bağdat arasındaki sorunları anayasaya uygun olarak çözmek için Sayın Mustafa Kazîmî'nin önerdiği samimi ulusal diyalog çağırısını destekliyoruz" dedi.⁴²

Halepçe Katliamı 33. yıl dönümünde Şehitler Anıtı ve Soykırım Müzesi'nde düzenlenen törenle anıldı. Tören, koronavirüs salgını nedeniyle kısıtlı tutulurken Halepçe'deki kimyasal silahlarla yapılan katliam IKBY'nin farklı bölgelerinde çeşitli etkinliklerle anıldı. Halepçe Valisi Azad Tefik, "Halepçe'nin Kürt halkının sembollerinden biri" olduğunu belirterek "Halepçe'nin yarası o kadar büyük ki çabuk çabak kapanmaz. Halepçe'nin yaralarının sarılması için daha büyük adımlar atılmalı" dedi. Anma vesilesiyle IKBY'de temsilcilikleri bulunan çeşitli yabancı diplomatlar da Halepçe'yi ziyaret ettiler. IKBY Parlamentosunda da yedi bakanın hazır olduğu Halepçe özel oturumu gerçekleştirilirken, Irak Parlamentosunun Irak merkezî hükûmetinden resmen Süleymaniye ilinin Halepçe ilçesinin vilayet statüsüne kavuşturulması için gerekli yasal işlemlerin tamamlanmasını talep etti.⁴³ IKBY yönetimi, Mart 2014'te Süleymaniye'ye bağlı olan Halepçe'ye vilayet statüsü verilmesine karar vermişti.⁴⁴

Halepçe Katliamı'nın 33. yıl dönümü olan 16 Mart'ta gerçekleştirilen IKBY Parlamento Oturumu Goran Hareketi milletvekilleri tarafından boykot edildi. Goran Milletvekili Şirin Emin'in parlamentoda yaptığı konuşma esnasında "Halepçe'yi kimyasal silahlarla bombalayan pilotun, eski Irak Cumhurbaşkanı ve eski KYB Genel Sekreteri Celal Talabani tarafından serbest bırakıldığını ifade etmesi parlamentoda KYB ile Goran milletvekilleri arasında gerilime sebep oldu. Ara verilen oturum yeniden başlarken Parlamento Başkanı Revas Fayik'in Goran Milletvekili Şirin Emin'den oturumu terk etmesini talep etmesi mecliste tansiyonu tekrar arttırırken, karara tepki gösteren Goran milletvekilleri oturumu boykot etti.⁴⁵

• Ekonomi

Irak Parlamentosu Maliye Komisyonu Üyesi Milletvekili Ahmed el-Safar, merkezî bütçe yasa tasarısında IKBY payının ekonomik bir mesele olmaktan çıkıp siyasi bir soruna dönüştüğünü belirtti. Safar ayrıca 2021 Bütçe Yasa Tasarısı'nda IKBY'nin bütçe payının yanı sıra vilayet-

42 <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/080320218>

43 <https://www.sharpress.net/all-detail.aspx?Jimare=187501>

44 <https://www.rudaw.net/sorani/middleeast/iraq/160320217>

45 <https://esta.krd/50508/>

lere ayrılan bütçenin de milletvekilleri arasında tartışma konusu olduğunu ifade etti.⁴⁶ 2021 Merkezî Bütçe Yasası'nın parlamentodaki oylamasının 27 Mart'a ertelendiği bildirilmektedir. Diğer yandan küresel petrol fiyatlarının yükselmesine rağmen IKBY'deki kamu çalışanlarının maaşında öngörülen yüzde 21'lik kesintinin henüz revize edilmemesi bölgede eleştiri konusu olmaktadır.⁴⁷

IKBY'de elektrik dağıtımının özel sektöre devredilmesine karar verildi. IKBY Elektrik Dağıtım Genel Müdürü Ümid Sabah nisan ayında elektrik dağıtımının özelleştirilerek firmalara devredileceğini açıkladı. Sabah, elektrik dağıtımı ve elektrik altyapısıyla ilgili sorunların çözümü konularının özel sektör temsilcileri tarafından ilgilenileceğine ancak elektrik ücretinin Elektrik Bakanlığı tarafından belirleneceğini vurguladı. IKBY Elektrik Dağıtım Genel Müdürü, IKBY'de elektrik kullanımında israfın engellemesi için bu adımın atıldığını ifade etti.⁴⁸

IKBY Bakanlar Kurulu 23 Şubat'ta Vilayetleri Geliştirme Bütçesi'ni masaya yatırdı. Toplantıya bakanların yanı sıra Erbil, Süleymaniye, Duhok ve Halepçe'nin Valileri de katıldı. Toplantıda dört ile 350 milyar dinarlık bütçe ayrıldı. Bütçede 128 milyar dinar ile büyük pay Erbil'e ayrılırken Süleymaniye'ye 115 milyar, Duhok'a 77 milyar ve Halepçe'ye 30 milyar dinar ayrıldı. Bütçe payının bölüştürülmesinin vilayet nüfusu baz alınarak yapıldığı bildirildi.⁴⁹

IKBY'de yerli ve yabancı şirketler iş birliği ile 11 yeni sanayi yerleşkesinin kurulması planlanmaktadır. IKBY Ticaret ve Endüstri Bakanlığı Sözcüsü Fethi Muhammed, söz konusu sanayi yerleşkelerinin hükûmet gözetimi altında özel sektör tarafından yapılacağını belirtti. Ürdün ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden şirketlerin de iştirak ettiği sanayi projelerinin üçünün Erbil'de, dördünün Süleymaniye'de ve geri kalanının Duhok ve Halepçe'de kurulacağı öğrenilmiştir.⁵⁰

• Güvenlik

Süleymaniye'de terör örgütü IŞİD üyesi iki militanın yakalandığı duyuruldu. Irak Ortak Operasyonlar Komutanlığı Sözcüsü Yahya Rasul, Süleymaniye Asayiş Güçleri ile Irak Terörle Mücadele Birimi tarafından 8 Mart'ta yapılan ortak operasyonda iki IŞİD mensubunun yakalandığını belirtti.⁵¹ IKBY'nin ikinci büyükşehri olarak bilinen Süleymaniye'nin kırsal bölgelerinde IŞİD'in uyuyan hücrelerinin bulunduğu düşünülmektedir.

16 Şubat'ta Erbil Ceza Mahkemesi tarafından ajanlık faaliyetleri gerekçesiyle altışar yıl hapis cezasına çarptırılan beş gazetecinin sosyal medyada paylaşılan itiraf görüntülerine yönelik

⁴⁶ <https://esta.krd/51017/>

⁴⁷ <https://www.peyam.net/Details/20145>

⁴⁸ <https://esta.krd/49436/>

⁴⁹ <http://diplomaticmagazine.net/opinion/3720>

⁵⁰ <https://esta.krd/50635/>

⁵¹ <https://esta.krd/48031/>

ailelerinden bir açıklama paylaşıldı. Hüküm giyen gazetecilerin itiraflarının avukatlarının katılımıyla mahkeme önünde yapılması gerektiğini savunan aile bireyleri yayımladıkları açıklamada yargı kararlarının siyasi olduğu ileri sürüldü.⁵²

26 Şubat'ta Irak Parlamentosu Goran Hareketi Milletvekili Galib Muhammed'in Süleymaniye'deki evinin önünde bıçaklı saldırıya uğramasının ardından Milletvekili Galib Muhammed'in avukatının Süleymaniye Adliyesi'ndeki dosyanın Irak Yüksek Yargı Konseyine aktarılmasını talep ettiği öğrenildi. Talebin "Süleymaniye'de yargının bağımsız soruşturma yürütemeyeceği" gerekçesiyle yapıldığı kaydedilirken⁵³ saldırıya ilişkin Süleymaniye güvenlik güçleri tarafından göz altına alınan üç zanlıdan ikisi yakalandıktan iki gün sonra serbest bırakılmıştı.

Kataib Seyyid el-Şuhada Genel Sekreteri Ebu'l Ela Velai, sosyal medya hesabı aracılığı ile paylaştığı mesajında Irak merkezî hükûmeti bütçesindeki IKBY payının Mesud Barzani tarafından kontrol edilmesine müsaade etmeyeceklerini duyurdu. Velai'nin paylaşımına yönelik IKBY Güvenlik Ajansından yapılan açıklamada ise Velai'nin Irak'ta resmî bir sıfat taşımadığı ve halkın iradesini yansıtmadığı ifade edildi.⁵⁴

• Sağlık ve Sosyal Hayat

IKBY'de tespit edilen toplam yeni tip koronavirüs vaka sayısı 115.210'a yükselirken, virüs nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısı 3.591 olarak kaydedildi. Virüsü yenerek sağlığına kavuşan kişi sayısının ise 106.677'ye ulaştığı bildirildi.⁵⁵ Öte yandan IKBY Parlamento Başkan Yardımcısı Hemin Hevrami'nin geçtiğimiz hafta koronavirüse yakalandığı öğrenildi. Sosyal medya sayfasında paylaşımında bulunan Hevrami sağlık durumu iyi olduğu açıkladı.⁵⁶ Başkent Erbil'de gerçekleştirilen Bakanlar Kurulu toplantısının ardından Hükûmet Sözcüsü Cotyar Adil, basın toplantısında vakaların artışa geçmesi nedeniyle hükûmetin yeni tedbirler aldığı ve bu kapsamda 1'den 11'e kadar olan sınıfların eğitimine 12 Mart ile 24 Mart tarihleri arasında ara verildiğini belirtti.⁵⁷

Irak Başbakanı Mustafa el-Kazımi, 16 Mart'ta vefat eden ünlü Kürt tarihçi Kemal Mazhar'ın cenazesinin Almanya'dan Irak'a getirilmesini hükûmetinin üstlendiğini açıkladı. 84 yaşında Almanya'da hayatını kaybeden Mazhar'ın, Kürtler ile ilgili çeşitli eserler yazmıştır.⁵⁸

⁵² <http://www.shanpress.com/details.aspx?jimare=27920>

⁵³ <https://esta.krd/50716/>

⁵⁴ <https://www.westganews.net/dreja.aspx?hewal&jmara=98861&Jor=1>

⁵⁵ <https://www.rudaw.net/sorani/health/200320211>

⁵⁶ <https://www.westganews.net/dreja.aspx?hewal&jmara=98718&Jor=1>

⁵⁷ <https://www.basnews.com/tr/babat/674945>

⁵⁸ <https://www.peyam.net/Details/20141>

■ KÖRFEZ GÜNDEMİ

• Suudi Arabistan

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Suudi Arabistan'ın Türkiye'den SİHA alma talebinde bulunduğunu açıkladı. Bu adımın iki ülke arasında bir yakınlaşmaya işaret olabileceği belirtildi.⁵⁹

Suudi Arabistan makamlarından yapılan açıklamalarda, Husi terörist milislerinin gelişmiş silahlar ve insansız hava araçları ile Yemenlilere ve Suudi Arabistan'a yaptığı saldırılar devam ederken İran'a uygulanan silah ambargosunun devam etmesinin önemini vurguladı.⁶⁰

Ülkede, yabancı işçilerin iş verenlerin izni olmadan işlerini değiştirebileceklerine dair düzenleme yapıldı. Reform aynı zamanda iş verenden izin almaksızın işçilere seyahat etme imkânı da tanımaktadır.⁶¹ Bununla birlikte, Suudi Arabistan kabinesinin ekonomik kaynakların çeşitlendirilmesi bağlamında özelleştirme planını kabul ettiği açıklandı. Çeşitli sektörlerde (liman, eğitim, sağlık, enerji, sanayi, maden, çevre, tarım, iletişim, bilgi teknolojileri, spor) 100 olası girişimin özelleştirilmesinin söz konusu olduğu belirtildi.⁶²

Suudi Arabistan'da finansal suçlar ile ilgili operasyonlar yürütülmeye devam edilmektedir. Bu minvalde, yolsuzluğa karışma gerekçesiyle bakanlıklarda görevli bazı kişilerin de içinde olduğu 241 kişi tutuklandı.⁶³

• Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)

İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun sürekli ertelenen BAE gezisi hakkında bu hafta da bazı spekülasyonlar basına yansıdı. Bunlara göre, önce Netanyahu'nun bu hafta içerisinde ziyareti gerçekleştirmesi beklendiği İsrail basınında yer buldu. Herhangi bir resmî kanaldan doğrulanamayan haber sonrasında iddia edilen ziyaret gerçekleşmedi.⁶⁴ Daha sonra bu ziyaretin BAE tarafından iptal edildiği yönünde haberler medyada yer buldu. İddiaya göre Netanyahu'nun BAE ziyaretini yaklaşan İsrail seçimlerinde araçsallaştırmak istediği BAE'li yetkililerin de bu durumdan rahatsızlık duydukları için Netanyahu'nun ziyaretini iptal ettiği ifade edildi. Yakın zamana kadar BAE Dışişlerinden Sorumlu Devlet Bakanlığı görevini yürüten Enver Gargaş'ın da BAE'nin İsrail'deki seçimlere müdahil olmayı istemediği yönünde

59 <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/16/saudi-arabia-willing-to-buy-turkeys-armed-drones-erdogan>

60 <https://gulfnews.com/world/gulf/saudi/saudi-arabia-urges-extension-of-iran-arms-embargo-1.77886149>

61 <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/14/saudi-arabias-long-awaited-kafala-reform-goes-into-effect>

62 <https://www.middleeastmonitor.com/20210318-saudi-cabinet-approves-privatisation-plan/>

63 <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/15/saudi-arrests-241-employees-in-multiple-corruption-cases>

64 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israels-netanyahu-plans-to-visit-uae-thursday/2178743>

attığı tweet⁶⁵ iddiaları güçlendirdi. Netanyahu ise ulusal bir radyo kanalına verdiği röportajda bu iddiaları yalanladı ve BAE'yi yakında ziyaret edeceğini açıkladı.⁶⁶

Netanyahu ayrıca Abu Dabi Veliaht Prensi Muhammed bin Zayid El-Nahyan'ın İsrail'e 12 milyon dolarlık yatırım yapacağını ifade etti. Bu konu üzerine BAE'den resmî bir açıklama henüz yapılmadı.⁶⁷ Ek olarak, İsrailli Başbakan BAE ziyaretini seçimlerden sonra gerçekleştireceğini sözlerine ekledi.⁶⁸

Son olarak, BAE Federal Kabinesi bu hafta yeni bir programın yürürlüğe konulmasını onayladı. İş vizesinde değişiklik getiren bu programa göre BAE'de ikamet eden işçilerin yurt dışındaki şirketler için uzaktan çalışmasının önü açıldı. Daha öncesinde BAE'deki yabancı işçilerin çalışma vizesi alabilmesi ülke içerisindeki bir işverenin sponsor olması gerekiyordu. Bu uygulama ile BAE'nin varlıklı yabancıları ülkeye çekmeyi hedeflediği yorumları yapıldı.⁶⁹

• Katar

Afgan Barış Görüşmeleri'nin Rusya'daki toplantısı bu hafta içinde yapıldı. Görüşmeler daha önce Katar'ın ev sahipliğinde yapılıyordu. Moskova'daki toplantıya Katar yetkilileri de katıldı. Katar toplantıda Dışişleri Bakanlığı Terörizmle Mücadele Özel Temsilcisi Mutlak bin Macid el-Kahtani tarafından temsil edildi. Toplantının kapanış bildirisinde Katar'ın sürece sağladığı katkıların önemine vurgu yapıldı.⁷⁰

Öte yandan Katar ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) arasında bir anlaşma imzalandı. Anlaşmaya göre BMKP Katar'ın başkenti Doha'da bir ofis açacak. Ofisin Katar ile BMKP arasında sürdürülebilir kalkınma alanındaki iş birliğini güçlendirmek için çalışacağı belirtildi.⁷¹

Katar'da işçi haklarının düzenlenmesi üzerine uzun süre sürdürülen müzakereler sonrasında önemli adımlar atılmaya başlanmıştı. Bu çerçevede "asgari ücret" düzenlemesi getiren yasanın bu hafta yürürlüğe girdiği açıklandı. Buna göre ülkedeki işçiler sektör ve uyruk gözetmeksizin aylık minimum 1000 Katar riyali (yaklaşık 275 dolar) ve işverenler sağlamadığı takdirde 300 riyal yemek, 500 riyal de barınma ücreti alacaklar.⁷²

65 <https://bit.ly/2QmX9oF>

66 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/netanyahu-claims-uae-did-not-cancel-his-visit/2180457>

67 <https://www.middleeastmonitor.com/20210316-netanyahu-uae-crown-prince-to-invest-12m-in-israel/>

68 <https://www.aa.com.tr/en/world/israeli-premier-to-visit-uae-after-elections/2179679>

69 <https://www.reuters.com/article/idUSKBN2BD0EG>

70 <https://www.mofa.gov.qa/en/all-mofa-news/details/1442/08/04/qatar-participates-in-moscow-conference-on-afghanistan>

71 <https://www.mofa.gov.qa/en/all-mofa-news/details/1442/08/03/agreement-signed-to-establish-undp-office-in-doha>

72 <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/19/qatars-enforces-new-minimum-wage-legislation>

Son olarak Katar Dışişleri Bakanı Abdurrahman Es-Sani Iraklı mevkidaşı Fuad Hüseyin ile bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşme, Iraklı Bakan'ın Katar'a yaptığı ziyaret çerçevesinde yapıldı. Görüşme sonrasında yapılan açıklamaya göre iki bakan ikili ilişkilerin güçlendirilmesi ve bölgede istikrarın sağlanması için atılması gereken adımlar üzerinde görüş alışverişinde bulundu.⁷³

• Yemen

Geçici başkent Aden'de ülkedeki kötü yaşam koşullarını ve kötüye giden ekonomiyi protesto etmek isteyen bir grup protestocu hükûmet işlerinin yürütüldüğü Meaşık Sarayı'nı bastı. O sırada binada bulunan başbakan ve diğer hükûmet görevlileri Suudi öncülüğündeki Arap Koalisyonu güçlerince yakındaki bir askerî tesise nakledildi. Daha sonra bölgeye intikal eden Aden Emniyet Müdürü ile göstericiler arasındaki müzakere sonucunda grup olaysız şekilde dağıldı.⁷⁴

İran destekli Husilerin Askerî Sözcüsü Yahya Saree, Riyad'da Saudi Aramco'ya ait bir petrol rafinerisini bomba yüklü 6 insansız hava aracı ile vurduklarını açıkladı. Suudi Enerji Bakanlığından bir yetkili yaptığı açıklamada saldırı sonucu tesiste yangın çıktığını açıkladı. Çıkan yangın kontrol altına alınırken can kaybı yaşanmadığı bildirildi. Husilerin Suudi Arabistan topraklarına yönelik saldırıları son zamanlarda yoğunluk kazandı.⁷⁵

Öte yandan Yemen Ordusu ile Husi milisler arasında Marib'de yoğunlaşan çatışmalar da devam etmektedir. Ordu yetkililerinden yapılan açıklamaya göre son çatışmalar sırasında 65 Husi milisin öldürüldüğü ifade edildi. Ek olarak, açıklamada Husilere ait 3 zırhlı araç ile çeşitli silahların ele geçirildiği bilgisi paylaşıldı.⁷⁶

Yemen'in güneyindeki Ebyen kentinde ise Arap Yarımadası El-Kaidesi'nin bir askerî karakola saldırı düzenlediği duyuruldu. Açıklamaya göre BAE destekli Güney Geçiş Konseyine (GGK) bağlı 9 asker ile 3 sivil hayatını kaybetti.⁷⁷

Son olarak Yemen merkezî hükûmeti Sağlık Bakanı'nın açıklamasına göre ülkedeki yoğun bakım üniteleri Covid-19 hastaları ile dolmuş durumda. Bakan açıklamasında oksijen tüpü ve koruyucu ekipman eksikliğine de dikkat çekti.⁷⁸ Husilerin sözde hükûmetinden Ulaştırma Bakanı Zekeriya El-Şamî'nin de koronavirüs sebebiyle hayatını kaybettiği duyuruldu.⁷⁹

73 <https://www.mofa.gov.qa/en/all-mofa-news/details/1442/08/03/deputy-prime-minister-and-minister-of-foreign-affairs-meets-iraqi-foreign-minister>

74 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/protesters-storm-presidential-palace-in-yemens-aden/2177585>

75 <https://www.reuters.com/article/idUSKBN2BB19Q>

76 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/yemenin-marib-kentinde-ordu-gucleri-ile-husiler-arasindaki-catismalarda-65-milis-olduruldu/2182455>

77 <https://www.aa.com.tr/en/africa/yemen-al-qaeda-attacks-military-post-kills-12/2180419>

78 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/yemen-intensive-care-units-full-with-covid-19-patients/2182175>

79 <https://www.reuters.com/article/idUSKBN2BD0I0>

• Kuveyt

Kuveyt Dışişleri Bakanı Şeyh Dr. Ahmed Nasır el-Sabah, Pakistan Dışişleri Bakanı Mahmud Qureshi ile görüşmek üzere İslamabad'a gitti. İkili ilişkilerin görüşüldüğü toplantıda pek çok iş birliği alanı hakkında da konuşuldu.⁸⁰

38 milletvekilinin pandemi ile ilgili düzenlemelere uymaması sebebiyle suçlandığı, Başbakan Şeyh Sabah el-Halid'in ise milletvekillerine yöneltilen suçlamaların düşürülmesi gerektiğini açıkladığı belirtildi.⁸¹ İçişleri Bakanı ve savcılarının iletişime geçmesiyle dosyalar düşürüldü.⁸²

Türkiye'nin Kuveyt Büyükelçisi Ayşe Hilal Sayan Koytak, savunma sanayi alanında bilgi ve teknoloji paylaşımı dâhil olmak üzere Türkiye'nin Kuveyt ile her alanda iş birliğine açık olduğunu açıkladı.⁸³

• Umman

Suriye Dışişleri Bakanı Dr. Faysal Al Mikdad, Umman'ı ziyaret etti ve beraberindeki heyetle birlikte Ulusal Müze'yi ziyaret etti.⁸⁴ Dışişleri Bakanı Faysal, Umman'ın Uluslararası İlişkiler ve İşbirliğinden Sorumlu Başbakan Yardımcısı Sayyid Asa'ad bin Tarik Al Said ile bir görüşme gerçekleştirdi. İkili ilişkilerin geliştirilmesine, iş birliği alanlarına dair görüşüldü.⁸⁵

2020 yılında 6000 Ummanlı işçinin işlerinden olduğu açıklandı. Sebebinin düşük petrol fiyatları ve pandemi olduğu belirtildi. Hükûmetin Ummanlıların işlerinde kalması için çabaladığının da altı çizildi. Yabancı işçilerin oranının ise %14 azaldığı açıklandı.⁸⁶

• Bahreyn

Bahreyn Dışişleri Bakanlığı Sınır Tanımayan Gazeteciler (Reporters Without Borders – RWB) adlı sivil toplum kuruluşunun Bahreyn'deki insan hakları ihlallerine ilişkin basın açıklamasına karşı bir cevap yayınladı. RWB'nin basın açıklamasında özellikle insan hakları aktivisti Abdülcelil El Singace davasındaki usulsüzlüklere dikkat çekilmişti. Dışişleri Bakanlığı ise yaptığı açıklamada söz konusu iddiaların asılsız olduğunu dile getirerek, yargılama sürecine ilişkin bilgileri paylaştı.⁸⁷

80 <https://gulfnews.com/world/gulf/kuwait/kuwait-and-pakistan-to-boost-economic-ties-1.77974330>

81 <https://www.middleeastmonitor.com/20210317-kuwait-prime-minister-orders-charges-against-mps-to-be-dropped/>

82 <https://www.reuters.com/article/idUSKBN2B9152>

83 <https://www.middleeastmonitor.com/20210316-turkey-open-to-work-with-kuwait-in-defence-industry/>

84 <https://gulfnews.com/world/gulf/oman/syrian-minister-makes-official-visit-to-oman-1.77974602>

85 <https://timesofoman.com/article/sayyid-asaad-receives-syrias-foreign-minister>

86 <https://gulfnews.com/world/gulf/oman/more-than-6000-omanis-lose-jobs-in-2020-1.77873421>

87 <https://www.bna.bh/en/ForeignMinistryrespondstoReportersWithoutBordersstressingterroristactsincitinglawviolationarecrimespunishablebylaw.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDuFngpBmO5AfmuaaEjzcZYc%3d>

Bahreyn'deki insan hakları ihlalleri konusunun son zamanda uluslararası kamuoyunun da gündeminde olduğu görülmektedir. Bu anlamda bir başka gelişmede İngiltere Parlamentosunda yaşandı. 14 milletvekili İngiltere Dışişleri Bakanı Dominic Raab'a ortak bir mektup yazarak ülkedeki siyasi tutukluların serbest bırakılması için Bahreyn'e baskı yapılmasını istedi.⁸⁸

Kral Hamed bin Isa El-Halife özel bir ziyaret kapsamında Fas'a gitti. Havaalanında Prens Mevlay Raşid tarafından karşılanan Bahreyn Kralı'nın ziyaretine dair detay paylaşılmadı.⁸⁹

■ KUZAY AFRIKA GÜNDEMİ

• Mısır

Mısır Dışişleri Bakanı Samih Şükri yaptığı açıklamada Türkiye ile diplomatik temasların başladığını söyledi. Şükri bağların tamamen yeniden kurulmasının ise Türkiye'nin politikasında gerçek bir değişim ile mümkün olabileceğini belirtti.⁹⁰

Mısır, Birleşmiş Milletler ile Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı finanse edebilmek için bir iş birliği protokolü imzaladı.⁹¹

Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah El Sisi, İngiltere Başbakanı Boris Johnson ile bir telefon görüşmesi gerçekleştirdi. İkili arasındaki görüşmede Sisi'nin Johnson'a, Etiyopya'nın Rönesans Barajı'yla ilgili olarak konunun Mısır'ın bir güvenlik meselesi olduğunu vurguladığı belirtildi.⁹² Ayrıca Sudan Hükûmeti, Afrika Birliği, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler ve ABD'den resmî olarak Rönesans Barajı'yla ilgili anlaşmazlığın çözümüne ilişkin yardım istedi.⁹³ Etiyopya Su Bakanı Seleshi Bekele ise barajın yüzde 79'unun tamamlandığını ve ikinci dolumun bu sene planlandığı gibi yapılacağını ve hiçbir şekilde ertelenmeyeceğini söyledi.⁹⁴ Ayrıca Etiyopya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü, Etiyopya'nın Mısır ve Sudan ile Rönesans Barajı müzakerelerini sürdürmeye istekli olduklarını fakat bunun yalnızca Afrika Birliği çatısı altında gerçekleşmesi gerektiğini dile getirdi.

Aralarında Hamas'ın ve Fetih'in bulunduğu 15 Filistinli topluluğun liderleri Filistin'de gerçekleşecek seçimler için düzenlenen Filistin Ulusal Diyalog Forumu'nun ikinci ayağını Mı-

88 <https://www.middleeastmonitor.com/20210320-uk-mps-call-to-exert-pressure-on-bahrain-to-release-political-prisoners/>

89 <https://www.bna.bh/en/HMKingarrivesinMoroccoonprivatevisit.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDtveCfH%2bZU0%2bskVNzWyZBvo%3d>

90 <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/egypt-acknowledges-reconciliation-talks-with-turkey>

91 <https://en.amwalalghad.com/egypt-un-sign-a-new-protocol-on-joint-financing-sdgs-project/>

92 <https://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/406364/-.aspx>

93 <https://www.jurist.org/news/2021/03/sudan-requests-four-party-mediation-in-nile-dam-dispute/>

94 <https://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/406054/Egypt/Politics-/Sudan-officially-invites-UN,-US,-EU,-AU-to-mediate.aspx>

95 <https://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/406254/-.aspx>

sır'ın daveti üzerine Kahire'de gerçekleştirdiler. Liderler, şeffaf ve adil bir seçim düzenlenmesi hususunda mutabakatı vardılar.⁹⁶

• Libya

Pazartesi günü yeni Başbakan Abdulhamid Dibeybe ve kabinesi üst düzey yetkililerin huzurunda yeminlerini ederek göreve başlamışlardır. Yemin töreni Tobruk'taki mecliste gerçekleşmiştir.⁹⁷ Temsilciler Meclisinde yapılan yeminden sonra yeni Başbakan Abdulhamid Dibeybe ve Başkanlık Konseyi Başkanı Muhammed Menfi Sirte'ye geçerek 5+5 Ortak Askerî Komitesinin üyeleriyle bir araya gelmişlerdir. Toplantıda, özellikle yabancı güçlerin ülkeden çekilmesi ve kıyı yolunun yeniden açılması hususları tartışılmıştır.⁹⁸

Üst düzey bir AB yetkilisinin çarşamba günü yaptığı açıklamada, Mart 2020'de AB'nin öncülüğünde, Libya'ya siyah kısıtlaması uygulanması amacıyla, başlatılan İrini Operasyonu'nun 2023'e kadar iki yıl daha uzatıldığı açıklanmıştır. Bu askerî görevi uzatma kararı, Libya'ya 2011'de uygulanan ambargonun birçok uluslararası aktör tarafından ihlal edilerek "tamen etkisiz" hâle getirildiği gerekçesine dayandırılmıştır.⁹⁹

Son olarak, Libya'da yeni meşru geçiş hükûmetinin kurulmasıyla birlikte çeşitli ülkelerden elçilik açma hususuna ilişkin açıklamalar gelmiştir. Bu kapsamda, Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova perşembe günü, Libya'yı yetkililerle Trablus'ta Rus sefaretini açma hususunun masaya yatırıldığını duyurmuştur.¹⁰⁰ Buna karşın, ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Jalina Porter, Washington'ın Libya'ya elçi atamak gibi bir gündeminin şu anda mevcut olmadığını bildirmiştir.¹⁰¹ Cumhurbaşkanı Erdoğan ise, yeni Başbakan Dibeybe ve Başkanlık Konseyi Başkanı Menfi ile ayrı ayrı görüşerek Libya'nın istikrar ve barışı için Türkiye'nin desteğe hazır olduğunun altını çizmiştir.¹⁰²

• Tunus

Çarşamba günü Tunus Devlet Başkanı Kays Said Libya'yı ziyaret etmiştir. 2012'den beri benzeri bir ziyaretin yapılmadığı Libya'ya izlenen demokratik yola desteğini göstermek amacıyla gittiğini açıklayan Said, iki ülke arasındaki kardeş ilişkilerin ve iş birliğinin de altını çizmiştir.

¹⁰³ Yeni Libya Başbakanı Abdulhamid Dibeybe ise 2012'den beri ülkesine bir devlet başkanı tarafından yapılan bu ziyarete dair memnuniyetini dile getirmiştir.¹⁰⁴ Ayrıca, perşembe günü

⁹⁶ <https://english.aawsat.com/home/article/2867251/palestinian-factions-conclude-2nd-round-cairo-talks>

⁹⁷ <https://lana-news.ly/art.php?id=194311&lang=en&p=1>

⁹⁸ <https://www.libyaobserver.ly/news/libyan-pm-pc-members-arrive-sirte-meet-55-jmc>

⁹⁹ <https://www.dailysabah.com/world/africa/libya-arms-embargo-mission-to-be-extended-to-2023-eu>

¹⁰⁰ <https://lana-news.ly/art.php?id=194726&lang=en&p=1>

¹⁰¹ <https://www.libyaobserver.ly/inbrief/washington-has-no-intention-currently-send-ambassador-libya>

¹⁰² <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/erdogan-highlights-turkey-libya-cooperation-in-call-with-officials>

¹⁰³ <https://www.aljazeera.com/news/2021/3/17/tunisia-saied-to-visit-libya>

¹⁰⁴ <https://lana-news.ly/art.php?id=194713&lang=en&p=1>

Kays Said ve mevkidaşı Emmanuel Macron, Libya'daki gelişmeleri masaya yatırmışlardır. Said, Libya'daki krizin ancak Libya halkı tarafından çözülebileceğini belirtirken aralık ayında düzenlenmesi beklenen seçimlerin de önemini vurgulamıştır. Macron da Tunus'la ikili ortaklığı vesilesiyle Tunus'a Covid-19 ile mücadelesinde destek olmaya hazır olduğunun altını çizmiştir.¹⁰⁵ Almanya'nın Libya Büyükelçisi Oliver Owczar ise yaptığı açıklamada, Tunus ve Libya arasındaki ortaklıkların ülkesi tarafından desteklendiğini bildirmiştir. Said'in Libya ziyaretini müteakiben gelen açıklama, özellikle iki ülke arasındaki ticaret, eğitim ve turizm alanındaki anlaşmaların önemini vurgulamaktadır.¹⁰⁶

Son olarak, Bahreyn Dışişleri Bakanı Abdullatif bin Raşid el-Zayani, Tunus'un Bahreyn Büyükelçisi Salim el-Gariyani'yi makamında kabul etmiştir. Zayani, iki ülke arasında kuvvetlenen ilişkilerden duyduğu memnuniyete dikkat çekerken, Büyükelçi'nin yaşanan olumlu gelişmelere katkısını övmekten de geri durmamıştır.¹⁰⁷

• Cezayir

Cezayir Dışişleri Bakanı Sabri Bukadum perşembe günü verdiği röportajda, ülkesinin Libya krizinin çözülmesi için gayret göstermeye devam edeceğini bildirmiştir. Bukadum buna ek olarak, ülkesinin Libya'ya silah taşımadığını, yalnızca yardım gönderdiğini bildirmiş ve Libya'nın güvenliğinden bahsetmenin Cezayir'in güvenliğinden söz etmek olduğunu vurgulamıştır.¹⁰⁸

Geçen ay parlamentonun feshinden ve erken seçim kararından sonra Cumhurbaşkanı Abdulmecid Tebbun seçim tarihi olarak 12 Haziran'ın seçildiğini bildirmişti. Binlerce Cezayirli'nin katıldığı, sürmekte olan gösteriler ise, geçtiğimiz günlerde alınan erken seçim kararını da hedef almıştır. Protestocular "mafya ile seçim olmaz" ve "askerî değil sivil hükûmet" gibi sloganlar atmışlardır.¹⁰⁹ Ayrıca yine birçok Cezayirli, Cezayir'deki basın özgürlüğünü protesto etmişlerdir. Pankartlarda "Özgürlük, kendimi benim istediğim gibi ifade etmektir senin istegin doğrultusunda değil" gibi sloganlara rastlanmıştır.¹¹⁰

Cezayir İçişleri Bakanlığının yaptığı açıklamaya göre, Cumhurbaşkanı Abdulmecid Tebbun Ulusal Güvenlik Dairesi Müdürü Halife Ounissi'yi görevden alarak yerine Ferid Zeyneddin bin Seyh'i getirmiştir. Atamanın sebebine dair ise herhangi bir açıklama gelmemiştir.¹¹¹

¹⁰⁵ <https://www.aa.com.tr/en/africa/tunisian-french-presidents-discuss-libya-in-phone-call/2181144>

¹⁰⁶ <https://www.libyaobserver.ly/inbrief/germany-expresses-support-libyan-tunisian-agreements>

¹⁰⁷ <https://www.bna.bh/en/news?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDgN9cPY1qMF8JxjV2gpX1Y0%3d>

¹⁰⁸ <https://english.aawsat.com/home/article/2869316/boukadoum-algeria-exerting-relentless-efforts-end-libyan-crisis>

¹⁰⁹ <https://www.africanews.com/2021/03/17/algerian-students-reject-the-announcement-of-early-elections/>

¹¹⁰ <https://www.france24.com/en/africa/20210319-algerians-demonstrate-in-their-thousands-to-demand-free-press-judiciary>

¹¹¹ <https://www.middleeastmonitor.com/20210317-algerias-tebboune-sacks-director-of-national-security/>

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre, özellikle fabrikaların kapanmasıyla birlikte Cezayir'de 51 bin iş imkânı ortadan kalkmıştır. Önceki verilere göre, işsizlik oranları 2020'de %13'ü aşarak, üniversite mezunları için %23 ve genç nüfus için toplam %27'yi bulmuştur.¹¹²

• Fas

Stokholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsünün raporuna göre Fas, en büyük 40 silah ithalatçısı sıralamasında 29. sırada yer aldı. Ayrıca raporda Fas ve Cezayir 2016-2020 yılları arasındaki zaman diliminde tüm Afrika'nın silah ithalatında yüzde 70'lik bir dilimi oluşturdıkları belirtildi.¹¹³

Afrika Futbol Konfederasyonu aldıkları bir karar değişikliği ile kendileri tarafından düzenlenen herhangi bir organizasyona Sahra Demokratik Arap Cumhuriyeti katılamaz hâle geldi. Daha önceki maddede yer alan bütün Afrikalı ulusal birlikteliklerinin kendi ülkelerini temsil etmelerine izin verilirken yeni değişiklik ile bu ülkelere bağımsız bir devlet olma ve Birleşmiş Milletler tarafından tanınma şartı getirildi.¹¹⁴

Birleşmiş Milletler Uluslararası Gençlik ve Öğrenciler Hareketi ve Etnik, Dinsel ve Dilsel Azınlıkları Koruma Federasyonu, Birleşmiş Milletlerin 46. İnsan Hakları Konseyinde video konferans yolu ile yaptıkları açıklamada Batı Sahra'daki insan hakları durumu ve devam etmekte olan Fas işgali için endişeli olduklarını açıkladılar.¹¹⁵

Fas Turizm Bakanı Nadia Fettah Alaoui yaptığı açıklamada Fas ve İsrail arasındaki normalleşmenin etkisiyle iki ülke arasındaki doğrudan uçuşların başlamasının ilk yılında 200 bin İsrailli turistin Fas'ı ziyaret etmesini beklediklerini söyledi. Ayrıca İsrail medyasına yansıyan haberlerde Fas hükûmetinin aşı olmuş İsrailli turistleri ülkeye kabul edeceği belirtildi.^{116,117}

Faslı Managem maden şirketi ve Çinli Wanbao Madencilik Grubu, Sudan'da altın çıkarma projesi geliştirmek için iş birliği anlaşması imzaladığı duyuruldu. Yapılan basın açıklamasında Managem'in yüzde 65'lik hisseye sahip olurken Wanbao grubunun geri kalan 35'lik hisseye sahip olacağı belirtildi.¹¹⁸

112 <https://www.middleeastmonitor.com/20210316-algeria-loses-51000-jobs-due-to-closure-of-factories/>

113 <https://www.morocoworldnews.com/2021/03/337388/morocco-among-40-largest-importers-of-major-arms-worldwide/>

114 <https://www.morocoworldnews.com/2021/03/337400/caf-passes-amendment-western-sahara-politics-to-remain-off-the-pitch/>

115 <https://www.spsrasd.info/news/en/articles/2021/03/16/32105.html>

116 <https://www.morocoworldnews.com/2021/03/337450/tourists-from-israel-could-help-moroccan-economy-to-recover/>

117 <https://www.morocoworldnews.com/2021/03/337462/morocco-to-welcome-vaccinated-israeli-tourists/>

118 <https://www.morocoworldnews.com/2021/03/337556/moroccan-chinese-companies-sign-partnership-for-gold-mining-in-sudan/>

■ ENERJİ GÜNDEMİ

• Dünya Geneli

ABD Dışişleri Bakanı, Nord Stream 2 doğal gaz boru hattının yapımı ile ilgili projenin tüm taraflarına projenin durdurulmaması hâlinde ABD yaptırımlarını ihlal ettiği için ABD tarafından yaptırım uygulanacağı açıkladı.¹¹⁹

Çinli petrol alıcılarının, geçmiş dönemde İran'dan petrol aldıktan sonra gelecek iki ay için spot piyasasından fiziksel petrol alımlarının azalması ile birlikte Asya'nın spot talep grafiğinde düşme görüldüğü belirtildi. Murban ham petrolünün resmî satış fiyatı (OSP) bir günde varil başına 0,10 USD düşerek varil başına 0,20-0,25 USD'ye düştüğü bildirildi. Çinli alıcıların petrol piyasasında fiyatların düşmesini bekledikleri, petrol alımı için acele etmedikleri belirtildi. Rusya'dan gelen ESPO petrol harmanının spot kargoları haftanın başındaki satış fiyatından daha ucuza satıldığı kaydedildi.¹²⁰

ABD'nin, Asya'ya yaptığı LNG ihracatında 2020 yılında 2019 yılına oranla %67 arttırdığı bildirildi. ABD'nin Asya'ya yapılan LNG ihracatının günlük 3,1 milyar ft³ ile neredeyse yarısını teşkil ettiği açıklandı. ABD'nin 2020 yılında Avrupa'ya ortalama günlük 2,5 milyar ft³ LNG ihraç ettiği dile getirildi.¹²¹

OPEC+'da petrol arz kesintileri ile beraber Şubat 2021'de Hindistan'ın iki numaralı petrol tedarikçisi olan Suudi Arabistan'ın yerini ABD'nin aldığı ve Suudi Arabistan'ın, dördüncü sıraya gerilediği bildirildi.¹²²

Hindistan devlet rafinerileri Indian Oil Corporation, Bharat Petroleum Corporation, Hindustan Petroleum Corporation ve Mangalore Refinery and Petrochemicals Ltd şirketleri, Mayıs 2021 itibarıyla Suudi Arabistan'dan aylık olarak tedarik ettikleri petrol ithalatının dörtte bir oranında azaltmayı planladıklarını açıkladı.¹²³

Rus Lukoil Şirketinin, Kazakistan'ın Hazar Denizi'ndeki offshore sahalarda uzun dönemli faaliyetler için varlığını genişletmek istediği açıklandı. Kazak devlet destekli KazMunaiGaz Şirketi (KMG) ile anlaşılan Lukoil'in, Al-Farabi blokunun çevresinde ortak araştırma ve geliştirme çalışmaları yürütmek üzere anlaşmaları bildirildi. KMG, Kalamkas ve Hazar sahalarının yabancı yatırımcılar için cazip bloklar olduğunu dile getirdi.¹²⁴

¹¹⁹ <http://www.cubadebate.cu/noticias/2021/03/18/administracion-biden-amenaza-con-sanciones-a-entidades-que-no-se-retiren-de-nord-stream-2/>

¹²⁰ <https://oilprice.com/Latest-Energy-News/World-News/Subdued-Chinese-Demand-Weakens-Asias-Spot-Oil-Market.html>

¹²¹ <https://www.hellenicshippingnews.com/asia-became-the-main-export-destination-for-growing-u-s-lng-exports-in-2020/>

¹²² <https://www.globalbankingandfinance.com/u-s-becomes-indias-second-biggest-oil-supplier-saudi-plunges-to-no-4-trade/amp/>

¹²³ <https://www.hellenicshippingnews.com/indian-state-refiners-prepare-to-cut-may-saudi-oil-imports-sources/>

¹²⁴ <https://www.upstreamonline.com/exploration/lukoil-eyes-offshore-oil-and-gas-opportunities-in-kazakhstan-with-new-venture/2-1-981280>

Rus Enerji Bakanı Novak, OPEC+ üyeleri için petrol ve doğal gaz endüstrisindeki belirsizlikleri ortadan kaldırmanın yollarını birlik olarak aramak gerektiğini dile getirdi. OPEC'in gaz versiyonu olan Gas Exporting Countries Forum (GECF) aktif bir üyesi olan Rusya, GECF ve OPEC arasındaki iş birliğinin güçlendirilebileceğini açıkladı.¹²⁵

Sırbistan'ın doğal gaz şirketi olan Srbijagas, Bosna doğal gaz distribütörü olan Gas-Res Şirketi ile bir anlaşma imzaladığını açıkladı. Rusya'nın Türk Akımı hattından beslenecek olan ve Bosna ve Sırbistan'ı birbirine bağlayacak Balkan Stream doğal gaz boru hattının 410 km uzunluğa sahip olacağı bildirildi.¹²⁶

• Ortadoğu

Energean Şirketi, İsrail kıyısında ilk aşamada 150 milyon USD harcanacak olan yeni doğal gaz sahasını geliştireceğini açıkladı. Energean, özel sermaye şirketi Kerogen'den Energean'deki hissesinin satın alınması için ödeme yapmak üzere JP Morgan ve Morgan Stanley ile 700 milyon USD'lik 18 aylık kredi anlaşması imzaladığı bildirildi. Kuzey Kariş Sahası'nın 2023 yılının ikinci çeyreğinde üretime başlamasının beklendiği dile getirildi. Kariş sahasındaki yıllık 8 milyar m³'lük yüzer üretim depolama ve boşaltım tesislerine 5,4 km'lik boru hattı ile bağlanacağı bildirildi. Kuzey Kariş'in ilk kuyusundan yıllık 3 milyar m³'lük üretim beklendiği bildirildi.¹²⁷

İsrail ile ilintili Aquital Şirketinin yan kuruluşu olan Nafta Şirketi, Ukrayna'nın Karadenizdeki kıyılarında enerji kaynaklarını aramak için Ukrayna'nın petrol ve doğal gaz şirketi olan Naftogaz ile anlaşmasını duyurdu.¹²⁸

Suudi Aramco'nun blockchaine yatırım yapmayı planladığı açıklandı. Maliyeti düşürmek ve verimliliği artırmak için blockchain teknolojisinden yararlanan Aramco'nun, New York merkezli bilişim şirketi IBM ile ortak olarak blockchain kullandığı bildirildi. Aramco'nun ayrıca çekler, senetler, sertifikalar gibi belgelerde blockchain teknolojisini kullanacağı bildirildi.¹²⁹

Suudi Arabistan'ın başkenti Riyad'daki petrol rafinerilerine Husilerin 6 insansız hava aracı ile saldırıda bulunduğu bildirildi. Hava saldırısı sonucu çıkan yangının kontrol altına alındığı ve herhangi bir can ve mal kaybı yaşanmadığı açıklandı.¹³⁰

BAE, Yemen'in güneyindeki Sokotra Adası'nda petrol ve doğal gaz keşfetmek için yabancı uzmanlar getirttiğini ve keşif çalışmalarına başladığını açıkladı.¹³¹

¹²⁵ <https://bisouv.com/uncategorized/3204918/russias-novak-calls-for-closer-cooperation-with-opec-on-natural-gas/>

¹²⁶ <https://seenews.com/news/srbijagas-signs-deal-with-bosnias-gas-res-for-gas-pipeline-construction-734785>

¹²⁷ <https://www.orfonline.org/research/energy-news-monitor-volume-xvii-issue-36/>

¹²⁸ <https://www.calcalist.co.il/markets/articles/0,7340,L-3899130,00.html>

¹²⁹ <https://www.arabnews.com/node/1825376/business-economy>

¹³⁰ <https://www.reuters.com/article/us-saudi-security-yemen/yemens-houthis-say-drone-attack-hits-saudi-aramco-in-riyadh-idUSKBN2BB1CM>

¹³¹ <http://en.yagency.net/213944/>

BAE Füceyre Şeyhi'nin, ABD tarafından alıkonulan petrol kargosunda hak iddia ettiği bildirildi. Tankerin İran kargosu olduğunun iddia edildiği, ancak Irak menşeli olduğu anlaşıldığı kaydedildi. Füceyre Uluslararası Petrol ve Doğal Gaz Şirketinin (FIOGC), 2 milyon varillik petrol kargosunun aracı satıcısı olduğu dile getirildi. Irak Devlet Petrol Pazarlama Şirketinden (SOMO) alınan kargonun Umman Körfezi'nde bulunan Füceyre Limanı'nda depoladığı bildirildi. FIOGC, Yunan Achiellas gemisi ile petrolü Çin'e götürürken ABD'li yetkililerce geminin alıkonulduğu açıklandı.¹³²

BAE'ye ait Abu Dabi Ulusal Enerji Şirketi, daha fazla elektrik üretimine odaklanmak için petrol ve doğal gaz varlıklarını satmayı değerlendirdiklerini bildirdi. Taqa olarak da bilinen şirketin Kanada ve Birleşik Krallık'taki danışmanlardan görüş aldıkları kaydedildi. Taqa doğal gaz ve petrol portfolyosunu inşa etmek için harcanan paradan daha düşük bir fiyata satılabileceği yönünde görüş verildiği açıklandı.¹³³

Suriye Petrol ve Maden Kaynakları Bakanı yaptığı açıklamada, Suriye'nin petrol kaynaklarının %90'ının ABD ve ABD ilintili unsurlar tarafından hedef alındığını ve kontrol edilip kullanıldığını bildirdi. Savaştan önce aylık 730 milyon USD değerinde günlük 400.000 varillik petrol ürettiklerini ancak savaştan sonra petrol sektörünün yaklaşık 92 milyar USD'lik zarara uğradığını açıkladı.¹³⁴

Suriye Petrol ve Maden Kaynakları Bakanlığı, Rusya ile Suriye'nin Akdeniz kıyısında (offshore) petrol arama çalışmalarının gerçekleştirilmesi için anlaştığını bildirdi. Anlaşmaya göre araştırma çalışmasının, Suriye'nin Tartus kıyısındaki Blok 1'de 2250 km²'lik alanda gerçekleştirileceği kaydedildi. Arama ruhsatının Rus Capital Limited ve East Med Amri'ye verildiği açıklandı.^{135 136}

Suriye'nin Rakka şehrinde bulunan günlük 2.000 varillik petrol üretilen Es-Sevre (El-Savra) petrol sahasından İran destekli Fatimiyyun milisleri çekildikten sonra Es-Sevre petrol sahasını ve Tuweinan doğal gaz sahasını Rus güçlerin aldığı bildirildi. Tavinan doğal gaz sahasında günlük 3 milyon m³ gaz, 60 ton ev gazı ve 2,000 varil kondensat üretildiği kaydedildi.¹³⁷

İran Cumhurbaşkanı yardımcısı yaptığı açıklamada, Kasım Süleymani'nin ABD yaptırımlarını delerek İran petrolünü kaçak yollarla sattığını açıkladı.¹³⁸

¹³² <https://financialpost.com/pmn/business-pmn/uae-sheikh-claims-ownership-of-oil-cargo-u-s-says-is-from-iran>

¹³³ <https://www.worldoil.com/news/2021/3/17/uae-mulls-sale-of-taqa-s-oil-and-gas-assets-focusing-on-power-generation>

¹³⁴ <https://www.telesurenglish.net/news/Syria--Losses-in-Oil-Stolen-by-US-and-Its-Allies-Revealed-20210319-0021.html>

¹³⁵ <https://www.enabbaladi.net/archives/466778>

¹³⁶ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/esed-rejiminin-yayin-organina-gore-rusya-dogu-akdenizde-dogal-gaz-ve-petrol-arayacak/2179159>

¹³⁷ <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/syria/14032021>

¹³⁸ <https://www.aznews.tv/معاون-اول-حسن-روحاني-قاسم-سليمانى-در-بر/>

Irak'ta 24 Şubat 2021'de Petrol Bakanlığı tarafından onaylanmış olan Federal Petrol ve Gaz Yasası'nın (FOGL) Bakanlar Kurulunca da onaylanması için uzmanlar tarafından tekrar gözden geçirileceği ve ardından yasa olarak çıkması için Temsilciler Meclisinin onayına gönderileceği ifade edildi. 15 yıldır onaydan geçmeyen yasanın ülkenin çıkarları için optimum fayda sağlanacak şekilde halledilmesi gerektiği düşünüldüğü bildirildi. Bu yasanın yeniden gündeme gelmesinin, merkezî hükûmet ile IKBY arasında gerçekleştirilen bütçe görüşmelerine paralel olarak düzenlenme ve yaklaşan seçim gibi konularla alakalı olabilme ihtimali olduğu ile ilintili olabileceği, değerlendirilmektedir.¹³⁹

Irak'ın Diyala vilayetinde iki enerji transfer kulesinin militanlar tarafından sabote edildiği açıklandı. Patlamanın ardından enerji şebekesinden 400 megavatlık elektrik ünitesinin tahrip olduğu bildirildi. Irak'tan İran'a uzanan hatta yapılan bombalı saldırıyı henüz kimin yaptığının saptanmadığı dile getirildi. Saldıranların Irak'ın elektrik altyapısını hedef aldığı belirtildi.¹⁴⁰

Irak Petrol Bakanı yaptığı açıklamada, İran'a olan elektrik bağımlılığını azaltmak için Fransız Total Şirketi ile doğal gaz ve güneş enerjisi üzerine görüşmeler yapıldığı bildirildi. 27 Ocak 2021'de imzalanan mutabakat zaptı ile Irak'ın güneyindeki Ratawi'de, doğusundaki Diyala'da ve kuzeydoğusundaki Anbar'da büyük doğal gaz projeleri planladıkları kaydedildi. Ülkenin güney ve merkez bölgelerinde ise güneş enerjisi projelerinin gerçekleştirileceği belirtildi. Ayrıca petrol alt yapıları hakkında da görüşüldüğü dile getirildi.¹⁴¹

IKBY'deki KYP'nin Eş Başkanı Lahur Talabani yaptığı röportajda IKBY'nin, enerji sektörünün geleceği olduğunu ve IKBY'nin güvenlik ve enerji adına Bağdat ile uzlaşmaya varması gerektiğini açıkladı.¹⁴²

Mısır ve Irak'ın, günlük 1 milyon varillik kapasiteye sahip Basra-Akabe arası petrol boru hattının Mısır'a dek uzatılması için görüşme gerçekleştirdiği açıklandı. Ürdün'den geçmesi planlanan boru hattının Irak'tan Kuzey Afrika'ya petrol ihracı için iyi bir fırsat olduğu dile getirildi.¹⁴³

Mısır Bakanlar Kurulunun yaptığı açıklamada, 2018 yılına kadar kendine yetecek kadar gaz üretme seviyesine gelen Mısır'ın 2023 yılına kadar petrol ürünlerinde de kendi kendine yetecek kapasiteye ulaşacağı bildirildi.¹⁴⁴

139 <https://menafn.com/1101750584/Jiyad-The-Federal-Oil-and-Gas-Law-in-Iraq>

140 <https://sputniknews.com/middleeast/202103171082374902-two-power-transmission-towers-blown-up-in-eastern-iraq-by-militants-electricity-ministry-says/>

141 <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/electric-power/031821-iraq-total-mull-joint-work-on-associated-gas-solar-power-projects-minister>

142 <https://www.iraqoilreport.com/news/qa-puk-co-president-lahur-talabany-43583/>

143 <https://www.middleeastmonitor.com/20210318-egypt-iraq-discuss-extending-basra-aqaba-oil-pipeline-to-egypt/>

144 <https://oglinks.news/egypt/news/path-achieve-self-sufficiency-oil-products-2023-cabinet>

Libya Ulusal Petrol Şirketi yeni hükûmetle birlikte petrol gelirlerini Merkez Bankasına devretmeyi değerlendirebileceğini bildirdi. Politik belirsizlik nedeniyle Libya Ulusal Petrol Şirketi, geçen se-neden beri petrol gelirlerini Trablus'taki Libyan Foreign Bank'a tutuyor. 10 Mart 2021 yılına kadar elde edilen gelirin 7,77 milyar USD olduğu bildirildi.^{145 146 147}

¹⁴⁵ <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/natural-gas/031521-libya-forms-new-oil-ministry-as-noc-eyes-releasing-revenues>

¹⁴⁶ <https://www.libyanexpress.com/noc-welcomes-gnu-reconsiders-unfreezing-oil-revenues-in-the-libyan-foreign-bank/>

¹⁴⁷ <https://www.energyvoice.com/oilandgas/africa/307072/ministry-noc-bank-government/>

HAFTALIK RUSYA BASIN ANALİZİ

(15-21 MART 2021)

• Hizbullah Moskova'ya Esad'ın Kaderini Soruyor

Lübnan'da Hizbullah'ın Parlamentodaki Grup Başkanı Raad ve beraberindeki heyetin Suriye krizinin onuncu yıl dönümündeki Moskova ziyareti ve Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'la görüşmeleri Rusya basınında geniş yer buldu. "Nezavismaya" gazetesinin 15 Mart'taki sayısında ["Hizbullah Moskova'ya Esad'ın Kaderini Soruyor"](#) başlıklı uzman görüşlerine dayanan yazıda söz konusu ziyaret, "Uzun bir aradan sonra 'Hizbullah partisi' heyeti Rusya'nın başkentine geldi" ifadesiyle değerlendirildi. Gezinin hedeflerinden biri Lübnan'ın siyasi çıkmazını tartışmaktı fakat uzmanlara göre "Hizbullah partisi" temsilcileri için büyük önem arz eden konu, Moskova'nın Beşar Esad'a karşı tutumunda herhangi bir değişiklik olup olmadığını öğrenmektir. Yazıda görüşlerine başvurulmuş Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi Uzmanı Anton Mardasov'a göre Rusya, açık bir şekilde Suriye dosyasını yeniden diplomatik yola döndürmeye çalışmaktadır. Uzman, bu hususun bölgede ağırlıklı olarak güvenlik güçleri ile ilişkili olduğunu ifade etti ve ekledi: "Bu nedenle Astana sürecinin çökmesi ve Anayasa Komitesine ciddi reformist yapı görüntüsü vermenin imkânsız olmasının ardından Hizbullah heyetinin ziyareti ve "Rusya-Türkiye-Katar" formatının etkinleştirilmesi tesadüfi görünmüyor." Ayrıca Mardasov'a göre, müzakereler hem İsrail hem de diğer bölgesel oyuncular açısından son derece kritik ve büyük olasılıkla sadece Lübnan'daki iç durumla bağlantılı değil. Yazıda Suriye dosyasının, yaklaşan cumhurbaşkanlığı seçimleri ve "General Tlas'ın dirilişi" ile ilgili bir bilgilendirme kampanyası zemininde açıklığa kavuşturulmasının gerektiği de ifade edildi. Rus analist, söz konusu ziyareti 2011 yılında Hizbullah heyetinin Moskova ziyareti ile benzetti. 2011 yılında Rusya'nın daveti üzerine Moskova ziyaretinde bulunan Hizbullah heyeti temsilcilerini ilgilendiren konuyu herkes biliyordu: Rusya'nın Esad konusundaki tutumunu anlamak.

• İranın Avrasya Ekonomik Birliği'yle Ticareti Geliştirme Perspektifleri

Rusya'nın önde gelen araştırma, yayın ve eğitim faaliyetleri yapan bağımsız düşünce kuruluşu Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi (RUIK) sayfasında "İran Bugün" yayınının kurucusu ve konseyin uzmanı Nikita Smagin'in ["İran'ın Avrasya Ekonomik Birliğiyle Ticareti Geliştirme Perspektifleri"](#) başlıklı değerlendirme yayımlandı. Yazıda İran ve Avrasya Ekonomik Birliği arasındaki ilişkiler ve bu bağlamda ilişkileri geliştirme olanakları incelenmiştir.

2021'in ikinci yarısında, İran ve Avrasya Ekonomik Birliği arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması imzalanması öngörülmektedir. Uzmana göre, gümrük tarifeleri ve vergilerle ilgili olma-

yan engeller, ülkeler arasındaki ticaret artışının önünde bariyer olmaya devam etmektedir ve söz konusu bariyerlerin ortadan kaldırılması olası bir anlaşmanın etkinliğine bağlıdır. Bu hususta Avrasya Ekonomik Birliği-Tahran arasındaki yakınlaşma ile en çok ilgilenenler ve aynı zamanda yakınlaşma sürecinin ana aktörleri İran ve Rusya olmaya devam ediyor. Ayrıca yazıda, İran ve Avrasya Ekonomik Birliği arasındaki ticari iş birliğinin, katılımcıları için ekonomik durumu kökten değiştirebilecek bir unsur gibi görünmediği de vurgulandı. Bununla birlikte Avrasya Ekonomik Birliği, Tahran için istikrarlı ticari bağlara sahip güvenilir bir ortak hâline gelebilir ve bu kısmen ekonomik olarak izole edilen bir devlet için özellikle önemlidir. Analist, ekonomik açıdan İran'ın Rusya için önemine de değinmiştir: "Birlik üyeleri arasında, endüstriyel malların satışı için bir fırsat sunan İslam Cumhuriyeti, Rusya için ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinde itici güç olmaya devam ediyor; dünyada Rusya ihracatının merkezinde hidrokarbonların yer aldığı göz önüne alındığında bu özellikle önemlidir." Bununla birlikte uzman, teorik olarak Avrasya Ekonomik Birliği ve İran arasındaki iş birliğinin önünde ciddi bir engel oluşturabilecek ek bir faktöre de dikkat çekti. Bu unsur, Avrasya Birliği ve İsrail arasında serbest ticaret bölgesi oluşturulması konusundaki görüşmelerdir. İsrail'in Moskova Büyükelçisi, anlaşmanın 2021 gibi erken bir tarihte imzalanabileceğini belirtse de İran tarafı henüz bu süreç hakkında herhangi bir yorumda bulunmamaktadır. Ayrıca uzman, Tel Aviv ile Avrasya Ekonomik Birliği arasında bir anlaşma olması durumunda İran siyasi sistemindeki bazı güçler daha kapsamlı bir anlaşmaya varmak için tüm bu diplomatik çabaları geçersiz kılacak bir öfke dalgası yaratabilecekler uyarısında bulundu. Nikita Smagin, yazıyı bitirirken bir ihtimali daha dile getirdi. Ona göre İran, Ermeni ekonomisinin gelişmesinde önemli bir rol oynayabilir.

• İran Anlaşması: Washington ile Tahran Arasında Çekişme

İran-ABD arasındaki gerilim, yeni ABD yönetiminin İran nükleer anlaşmasının geleceğine yönelik tutumu Rusya'daki uzman çevrelerinde tartışılmaya devam etmektedir. Bu konuda "Valday" Uluslararası Tartışma Kulübünün 16 Mart'ta düzenlediği ["İran Anlaşması: Washington ile Tahran Arasında Çekişme"](#) başlıklı uzman tartışmaları özetlenerek kulübün sayfasında yayımlandı. Tartışmanın moderatörlüğünü yapan "Valday" Kulübü Program Direktörü Ivan Timofeyev, Biden yönetiminin İran'a karşı daha tartışmalı önlemleri iptal ettiğini belirterek katılımcılara, Amerika'nın Ortak Kapsamlı Eylem Planı'na geri dönüşünün ne kadar mümkün olduğu ve bu çok taraflı anlaşmada beklentiler konusunda sorular yöneltti.

Enerji ve Güvenlik Merkezi Müdürü Anton Klopov'a göre yeni ABD yönetiminin, anlaşmanın tam olarak uygulanmasına hızlı geri dönüşü amaçlayan stratejisi işe yaramadı. Bu nedenle de İran'a karşı tüm yaptırımlar yürürlükte kalmaya devam ediyor. İran'ın bu konudaki tutumuna değinen analist, İran'ın buna karşılık yasal olarak anlaşma dâhilinde kalarak 2019'dan itibaren Ortak Kapsamlı Eylem Planı kapsamındaki yükümlülüklerini azalttığını belirtti. Rus

analist, İran ile Amerika arasında yaşanan gerilime rağmen durumun olumlu bir yöne dönebileceği ihtimalinde bulundu. İyimser bu yaklaşımın nedenleri iki hususa dayanmaktadır. Özellikle Biden, resmî olarak Ortak Kapsamlı Eylem Planı'nı temel siyasi önceliklerinden biri olarak belirlemiş ve İran konusunda son derece nitelikli bir kurumlar arası ekip oluşturmuştur. Tartışmanın diğer katılımcısı olan Dış Kısıtlamalara Kontrol Departmanı Müdür Yardımcısı Dmitry Kiku, insanların Washington'da çoğunlukla Amerika'nın İran anlaşmasına ihtiyacı olup olmadığından emin görünmediklerini vurguladı. Burada söz konusu durum, büyük olasılıkla İran'da cumhurbaşkanlığı seçimlerini beklemek ve muhafazakârlar kazanırsa müzakerelerden vazgeçmektir. Bu konuda Rusya'nın tutumuna değinen analist, müzakere sürecinde Rus iş dünyasının çıkarlarının dikkate alınması ve Amerika'nın İran karşıtı önlemlerinden etkilenen Rus şirketlerine yönelik yaptırımların kaldırılmasını sağlamak gerektiğini belirtti.

• ABD'nin Suriye Konusundaki Tutumu Biden Döneminde Nasıl Değişebilir?

Rusya'nın önde gelen araştırma, yayın ve eğitim faaliyetleri yapan bağımsız düşünce kuruluşu Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi (RUIK) sayfasında Ortadoğu ve Rusya Dış Politikası Uzmanı Aleksey Khlebnikov'un [ABD'nin Suriye Konusundaki Tutumu Biden Döneminde Nasıl Değişebilir?](#) başlıklı değerlendirmesi yayımlandı. Yazıda uzman, ABD'nin Suriye konusundaki tutumunun Biden döneminde nasıl değişebileceğini analiz etmiştir.

Analiste göre yeni ABD yönetiminin iktidara gelmesiyle birlikte Ortadoğu'da ve özellikle de Suriye'de yürütülen Amerikan politikasında değişikliklere ilişkin oldukça yüksek beklentiler bulunmaktadır. Nitekim bazıları, ABD'nin Ortadoğu'daki eylemlerinin Trump'ın siyasi seyrine uygun olacağı tahminlerinde bulunmaktadır. Diğer bir kısma göre Biden'in ekibi, daha önceki birçok dış politika kararını iptal etmeye çalışacaktır. Son olarak, üçüncü grubun öngörülerinde askerî angajman yerine diplomatik angajmana vurgu yapan ve insan hakları konularına daha fazla odaklanan Obama tarzı bir Ortadoğu politikasının beklenildiği ifade edildi. Yazıya göre, yeni ABD yönetimi kesinlikle bir dizi Trump kararlarını iptal etmeye çalışacak bunlar: İran'la nükleer anlaşmadan çekilme, Husilerin terörist listesine alınması, Filistinlilere yardımın askıya alınması vd. Ancak bu tür eylemler Beyaz Saray'ın yeni Başkanı'nın önemli çabalarını gerektirecektir. Aleksey Khlebnikov, Biden yönetiminin Suriye'deki çatışmayı önemli bir mesele olarak dikkate almadığını daha ziyade onu diğer önemli siyasi meselelerle bağlantılı ikincil bir mesele olarak gördüğünü belirtti: İranla etkileşim ve nükleer anlaşmanın çözümü, Son yıllarda Suriye'de ve bir bütün olarak bölgede daha aktif bir politika izlemeye başlayan Rusya ile ilişkiler, ABD destekli YPG'yi terörist olarak gören Türkiye ile ilişkiler ya da kendilerini Suriye'de büyüyen İran askerî varlığının tehdidi altında hisseden bölgedeki ABD müttefiklerinin (İsrail, Suudi Arabistan, BAE, Irak vb.) güvenliğini sağlamak. Bu nedenle Suriye faktörü, ayrı bir dış politika sorunu olarak değil ABD'nin İran,

Rusya ve Türkiye politikası bağlamında görülmektedir. Yazıda aynı zamanda Amerika'nın, Suriye'deki siyasi süreci etkileme yeteneğini sürdürmek isteğinde olduğu ifade edildi: "Yaptırımlar, ABD'nin çatışmanın çözümünde kilit aktörlerden biri olarak kalmasını sağlıyor. Suriye'deki siyasi sürecin oluşumunda ABD etkisinin bir başka kaldırıcı da Suriye Demokratik Güçleri'ne olan desteğidir. Washington, PYD'yi destekleyerek Suriye'nin kuzeydoğu ve doğu vilayetlerini yeniden merkezî hükûmetin kontrolü altına almaya yönelik ciddi müzakereleri de engelliyor." Suriye, ABD'nin bölgesel politikasının bir parçası olmaya devam edecek ve ABD'nin İran, Türkiye ve Rusya ile ilişkilerine bağlı olacaktır.

• **Akdeniz Savaşı: Türkiye ve Yunanistan Temas Kurmaya Karar Verdi**

Türkiye ve Yunanistan'ın, 16 Mart'ta Atina'da bir araya gelerek görüşmelerde bulunmaları Rusya basınında yer buldu. "Vzglyad" gazetesinin 18 Mart sayısında yayımlanan ["Akdeniz Savaşı: Türkiye ve Yunanistan Temas Kurmaya Karar Verdi"](#) başlıklı uzman görüşlerine dayanan değerlendirmede diplomatların görüşü "Ankara, Atina'yı destekleyen tarafı, Kahire'yi kazanmak istiyor" ifadeleriyle değerlendirildi. Yazıya göre Ankara-Atina görüşmeleri, tarafların Doğu Akdeniz'deki sorunların çözümünde birbirlerine olan taleplerinden vazgeçmeleri anlamına gelmediği, Türkiye'nin Yunanistan'ın yanında yer alan diğer ülkelerin desteğini almaya çalıştığı şeklinde yorumlandı. Konu ile ilgili görüşlerini paylaşan Modern Türkiye İnceleme Merkezinin Siyasi Direktörü Oryantalist Yuri Mavaşev'e göre, Ankara ile Kahire arasında yakınlaşma olmadan Doğu Akdeniz konusunda kayda değer bir ilerleme olmayacaktır.